

ÅBO AKADEMIS FÖRFATTNINGAR

N:o 1

1919

INNEHÅLL: Stiftelsens för Åbo Akademi Stiftelseurkund, av 18 juni 1917. — Arbetsordning för delegationen, av 13 januari 1918. — Instruktion för styrelsen, av 13 januari 1918. — Grundstadgar för Åbo Akademi, av 13 januari 1918. — Övergångsstadganden, av 13 januari 1918.

Stiftelsens för Åbo Akademi Stiftelseurkund av 18 juni 1917.

(S U)

Stadfäst av senaten den 24 okt. 1917.

I. Stiftelsens ändamål.

1:o. Avkastningen av det donerade kapitalet skall användas för grundandet och upprätthållandet av en högskola i Åbo med svenskt undervisningsspråk under namn av Åbo Akademi.

II. Stiftelsens förvaltning.

Delegationen och dess verksamhet.

2:o. Förvaltningen av stiftelsens kapital, vars uppbevarande och förräntande bör vara åt säker bank eller annat penninginstitut i Åbo anförtrott, dispositionen av räntorna å det samma ävensom stiftelsens övriga angelägenheter omhändervaras av en delegation, bestående av undertecknade donatorer och de nuvarande medlemmarna av Åbo Akademikommitté.

Då medlem av delegationen avgår, utse övriga medlemmar medels slutna sedlar hans efterträdare. Dock bör sådant val underlåtas intill dess, genom medlemmars avgång, antalet ledamöter av delegationen nedgått till femtio, vilket antal där-efter icke må överskridas. Fyllnadsval kan likaledes underlåtas, intill dess att medlemsantalet minskats till tjugu. Skulle en förening, i syfte att stöda akademiföretaget, framdeles komma till stånd, äger denna förening i delegationen invälja

tvenne ledamöter, vilkas mandat omfattar två år. Medlemskap av delegationen anses i övrigt gälla livstid; dock äger delegationen på anhållan befria ledamot från hans uppdrag.

Delegationen utser inom sig ordförande och viceordförande för verksamhetsår samt är beslutför, så länge medlemstalet utgör 25 eller därutöver, då minst 15 medlemmar, samt, efter det medlemstalet nedgått under 25, då minst 10 medlemmar äro tillstädes. Envar medlem av delegationen tillkommer en röst; rösträtt må ej genom ombud utövas. Såsom delegationens beslut gäller den mening de flesta medlemmar biträtt; vid lika röstetal avgör ordförandens röst. Därest vid val absolut röstövertikt icke för någon vunnits, bör nytt val verkställas, och anses den vald, som därvid erhållit de flesta rösterna. Falla rösterna därvid lika, avgör lottning.

Delegationen bör sammanträda minst en gång om året och äger att över sin förvaltning årligen avgiva redovisning.

Kallelse till delegationsmöte, som bör hållas i Åbo, sker genom brev och annons.

I övriga här ovan icke särskilt nämnda avseenden äger delegationen följa en av densamma utarbetad och för dess verksamhet gällande arbetsordning.

Styrelsen.

3:o. Den närmaste förvaltningen av stiftelsens och delegationens angelägenheter handhaves av en styrelse, bestående av sju personer, valda av delegationen och inom densamma för tre år. Dock skall vid utgången av det första verksamhetsåret tvenne av de först valda styrelseledamöterna och vid utgången av det andra året likaledes tvenne efter lottning avgå samt nya val i de avgåendes ställe för följande tre år förrättas. Avgående ledamot kan återväljas.

I händelse styrelseledamot avgår, innan tiden för hans befattning är ute, äger delegationen utse ny ledamot i hans ställe för återstoden av sagda tid.

Styrelsen väljer inom sig ordförande och viceordförande

samt antager andra nödiga funktionärer. Styrelsen, vid vars sammanträden protokoll bör föras, är beslutför då minst fyra ledamöter äro tillstädes.

I sådant fall böra dock alla de närvarande om beslutet vara ense.

I övrigt äger styrelsen att i sin verksamhet följa av delegationen godkänd instruktion.

4:o. Sedan förverkligandet av akademiföretaget hunnit så långt, att en särskild akademistyreelse är påkallad, äger delegationen skrida till val av en sådan samt till ordnande av de förhållanden, som därigenom uppkomma.

Arbetsordning för delegationen.

(A O)

Antagen av delegationen den 13 januari 1918.

§ 1. Delegationen sammanträder till ordinarie möten under oktober och maj månader samt till extra möte, där styrelsen sådant besluter eller minst tio medlemmar det påyrka.

Kallelse till möte utfärdas av delegationens ordförande 14 dagar före mötet, och bör kallelsebrevet innehålla uppgift om de till behandling föreliggande ärendena.

§ 2. Vid mötet i oktober behandlas följande ärenden: styrelsens och rektors årsberättelser; revisionsberättelsen och frågan om decharge; val av ordförande och viceordförande i delegationen; val av nya medlemmar i delegationen; val av ledamöter i styrelsen; val av revisorer och revisorssuppleanter för stiftelsens och akademiens räkenskaper.

Vid mötet i maj fastställs akademiens stat för följande räkenskapsår.

Vid delegationens möten behandlas i övrigt ärenden, vilka

av styrelsen hänskjutits till delegationen; dock må medlem äga rätt att vid möte väcka förslag.

§ 3. I alla frågor utom val skall styrelsens utlåtande och förslag föreligga, innan frågan företages till avgörande.

Instruktion för styrelsen.

(S I)

Antagen av delegationen den 13 januari 1918.

§ 1. Styrelsen talar och svarar för stiftelsen.

§ 2. Förbindelser och övriga stiftelsens rörande handlingar undertecknas med utsättande av stiftelsens benämning av styrelsens ordförande eller av den eller dem som styrelsen därtill utser.

§ 3. Styrelsen förvaltar genom sin skattmästare stiftelsens medel, därvid tillseende att samtliga värdepapper säkert förvaras. Fråga om försäljning av fastighet avgöres av delegationen.

§ 4. Styrelsen kan åt en eller flere av sina medlemmar uppdraga handhavandet av de löpande göromålen.

§ 5. Å styrelsen ankommer att på konsistoriets framställning bevilja medel ur anslaget för utomordentliga behov.

§ 6. Styrelsen uppgör bokslut för stiftelsens ställning den 30 juni och avger årsberättelse, vilken jämte kallelsen till höstmötet tillställs delegationens medlemmar. Förslag till stiftelsens stat uppgöres jämväl av styrelsen.

Grundstadgar för Åbo akademi.¹

(G S)

Antagna av delegationen den 13 januari 1918 och ändrade i enlighet med delegationens beslut den 14 december s. å. och den 31 maj 1919.

Allmänna stadganden.

§ 1. Åbo akademi har till uppgift att främja vetenskaper-
nas utveckling samt meddela vetenskaplig undervisning på svenska språket.

§ 2. Akademien upprätthålles av Stiftelsen för Åbo akademi. Stiftelsens delegation antager grundstadgar för akademien och beviljar medel för dess verksamhet. Delegationen bestämmer jämväl efter förslag av konsistorium, vilka ämbeten och tjänster skola finnas vid akademien.

§ 3. Stiftelsens styrelse har överinseende över akademiens ekonomiska förvaltning.

Kansler och prokansler.

§ 4. Kansler utses av delegationen på livstid efter det konsistorium lämnats tillfälle att i frågan uttala sig.

§ 5. Kansler är akademiens högsta styresman. Såsom sådan stadfäster han ordningsstadga samt nödiga reglementen och instruktioner ävensom besluter i andra ärenden, som enligt dessa grundstadgar bero på hans avgörande.

§ 6. När kanslersämbetet är ledigt eller kansler anmäler sig för någon tid vara hindrad att bestrida ämbetet, fullgör prokansler hans åligganden.

§ 7. Prokansler, som bör vara förfaren i akademiska värv, utses av delegationen på fem år, efter det konsistorium lämnats tillfälle att i frågan uttala sig.

§ 8. Prokansler har det närmaste överinseendet över akademiens verksamhet. I denna egenskap tillkommer honom att avgiva utlåtande om konsistoriets framställningar samt, då

¹ Upphävda genom de av delegationen den 28 juni 1929 antagna nya grundstadgarna (Åbo Akademis Författning N:o 2).

omständigheterna sådant påkalla, hos kansler föreslå de åtgärder han anser för akademien gagnande.

§ 9. Prokansler är närvarande vid rektors- och prorektorsval och leder därvid konsistoriets förhandlingar.

§ 10. Prokansler skall vara bosatt i akademistaden. Önskar han för längre tid än en månad under läseterminen avlägsna sig från staden, begäre därtill kanslers tillstånd. För den tid prokansler vistas utom akademistaden, handhar kanslers ämbete eller är hindrad att fullgöra sina åligganden handhas dessa av rektor eller den som rektorsämbetet bestrider.

Konsistorium.

§ 11. Närmaste värden av akademien tillkommer konsistorium. Konsistorium består av akademiens fast anställda professorer.

För särskilda i grundstadgarna och ordningsstadgan angivna frågor sammanträda konsistoriets medlemmar på fakulteter, varom närmare föreskrifter meddelas i ordningsstadgan.

§ 12. Konsistorium åligger att vaka över undervisningens tillbörliga gång samt att genom prokansler hos kansler göra framställningar angående åtgärder till befordrande av akademiens bästa ävensom att avgiva yttrande över alla förslag i sådant syfte. Konsistoriets åligganden i övrigt bestämmas i ordningsstadgan.

Rektorsnämnden.

§ 13. Behandlingen av löpande ärenden och mindre ekonomiska frågor ävensom övervakandet av ordningen bland de studerande ombesörjes av rektorsnämnden, som utgöres av rektor och prorektor, samt en tredje medlem, vilken konsistorium inom sig utser för tre år i sänder.

Rektor och prorektor.

§ 14. Rektor och prorektor väljas av konsistorium för tre år i sänder. Valbara äro akademiens fast anställda professorer.

Avgår rektor eller prorektor innan tiden för hans uppdrag utgått, väljer konsistorium efterträdare för återstoden av trienniet.

Den som tre år varit rektor är icke skyldig att emottaga återval för nästa treårsperiod.

Önskar rektor avgå, förrän hans uppdrag utgår, ansöke därom hos kansler, som avgör ärendet.

Då rektor av giltigt förfall är förhindrad att förrätta sitt ämbete, inträder prorektor i hans ställe.

§ 15. Rektor är ordförande i konsistorium och rektorsnämnden. Han utövar den verkställande makten vid akademien, och honom åligger att hava noggrann tillsyn över allt som rör akademiens verksamhet, samt däröver årligen avgiva berättelse. Särskilt äger rektor därvid tillse:

att den akademiska undervisningen vederbörligen handhas;

att lärare, tjänstemän och betjante uppfylla sina åligganden;

att ordning upprätthålles bland de studerande;

att akademiens inventarier och undervisningsmateriel väl vårdas, samt

att dess lokaler ändamålsenligt användas;

att anslag användas för sina ändamål.

Ämbeten och tjänster.

§ 16. Professorsämbete besättes efter ansökan. Dock må kallelse äga rum, ifall utsikt finnes att till professorsämbete vinna framstående vetenskapsman med utmärkt lärarförmåga, vars fästande vid akademien för densamma prövas medföra synnerligt gagn.

§ 17. Över de sökandes skicklighet och inbördes företräde med avseende å det ansökta ämbetet skall förberedande utlåtande inhämtas av tre utom vederbörande fakultet stående, av denna utsedda sakkunniga.

§ 18. Efter prövning av befordringsärendet uppför fakulte-

ten på förslag de sökande eller, om de äro flere än tre till antalet, tre av dem i den ordning de anses hava ådagalagt skicklighet till ämbetet. Därvid må avseende fästas endast vid utgivna vetenskapliga arbeten och avlagda prov samt akademisk lärarverksamhet och praktisk förfarenhet på det ansökta ämbetets område, för så vitt sådant är av vikt för ämbetets handhavande. Förslaget jämte alla ärendet rörande handlingar insändes, åtföljt av konsistoriets utlåtande, till kansler, som utnämner en av de på förslag uppförda.

§ 19. Förslag om kallelse till professorsämbete prövas av fakulteten. I fall tre fjärdedelar av antalet i ärendet deltagande ledamöter omfattat förslaget, insändes ärendet åtföljt av konsistoriets utlåtande till kanslers avgörande.

§ 20. Övriga lärare utnämnas av kansler på grund av fakultets förslag, åtföljt av konsistoriets utlåtande, samt övriga tjänstemän enligt hemställan av konsistorium.

Assistenter och amanuenser tillförordnas av konsistorium på förslag av vederbörande fakultet.

Betjante antagas av rektor.

§ 21. Förordnande att förestå professorsämbete eller annan tjänst eller att utföra annat akademiskt uppdrag utfärdas av konsistorium på förslag av vederbörande fakultet.

§ 22. Tjänstledighet beviljas rektor och professorer av kansler samt andra lärare och tjänstemän av rektorsnämnden. Dock ankommer å rektor att medgiva ledighet intill två veckor.

§ 23. Lärare eller tjänsteman, som uppnått 65 års ålder, skall, därest kansler ej anmodar honom att kvarstå, från sin befattning avgå.

§ 24. Lärare, tjänstemän och betjante vare berättigade att efter uppnådda 60 levnadsår och minst 25 tjänsteår avgå från sin befattning med åtnjutande av full pension, utgörande två tredjedelar av den med befattningen förenade grundlönen. Lärare, tjänstemän eller betjante, vilka genom sjukdom urståndsatts att vidare handhava sin befattning och på sådan grund tidigare avgå, vare berättigade till pension som utgör:

vid 55 års ålder och minst 20 tjänsteår	75%	av full pension,
„ 50 „ „ „ „ 15 „	50%	„ „ „
„ 45 „ „ „ „ 10 „	25%	„ „ „

Av förenämnda tjänsteår må endast de fem första vara förvärvade vid annan högskola än akademien.

§ 25. Ifall vid akademien inrättas en änke- och pupillkassa, vare lärare, tjänstemän och betjante pliktiga att till densamma erlägga stadgad årsavgift.

§ 26. På den myndighet, som tillsatt befattnings innehavare, ankommer ock att meddela honom entledigande.

Undervisning, examina, studerande.

§ 27. Läsåret vid akademien räknas från den 1 september till och med den 31 maj, med ferier från den 16 december till den 15 januari samt tre dagar före och lika många dagar efter påskdagen.

Läsåret indelas i tvenne terminer, nämligen höstterminen från den 1 september till och med den 15 december och vårterminen från den 15 januari till och med den 31 maj.

§ 28. Den som bestrider professorsämbete skall föreläsa 4 timmar i veckan, såvida ej konsistorium bestämmer, att föreläsningarna på annat sätt skola fördelas eller att i stället för föreläsningar skall träda annan däremot svarande undervisning.

§ 29. Varje lärare äger rätt att, under iakttagande av den uppgjorda läroplanen, så bedriva sin undervisning som han finner tjänligast till att bibringa sina åhörare grundlig lärdom och sann upplysning.

§ 30. I de vid akademien företrädda läroämnena äga studerande rätt att avlägga kunskapsprov, över vilka betyg utfärdas. Proven, om vilkas art och anordnande närmare bestämmas i examensstadgan, avse dels vinnande av lärd grad, dels förvärvande av kunskaper i läroämnena, nödiga för olika värv i samhället.

§ 31. Valfrejdad man eller kvinna, som avlagt studentexamen, äger rätt att vinna inträde vid akademien. Dylig rätt kan i särskilda fall av konsistorium medgivnas även person, som icke avlagt studentexamen.

Studera nde skall ställa sig till noggrann efterlevnad vid akademien gällande stadganden och föreskrifter.

§ 32. Till föreläsningar, som jämlikt läroplanen hållas vid akademien, kunna i mån av utrymme även andra än inskrivna studera nde äga tillträde.

§ 33. Konsistorium äger draga försorg därom, att populära föredragsserier av akademiens lärare årligen hållas för allmänheten.

§ 34. Vid akademien förekommande avgifter bestämmas av konsistorium.

Disciplinära stadganden.

§ 35. Rektor äger, då skäl därtill förekommer, erinra såväl lärare, tjänstemän och betjänte som de studera nde om noggrant uppfyllande av deras plikter mot akademien. I svårare fall göre han anmälan beträffande lärare och tjänstemän hos konsistorium samt angående studera nde hos rektorsnämnden.

§ 36. För förseelser i tjänsten bestraffas akademiens lärare och tjänstemän av konsistorium med varning eller förlust av lön, högst för fyra månader, och må den skyldige under tiden, om så prövas nödigt, avhållas från tjänsteutövning.

Gör lärare eller tjänsteman sig skyldig till svårare förseelse i tjänsten, kan han från densamma för alltid av kansler skiljas.

Enahanda åtgärd kan vidtagas, där lärare eller tjänsteman av allmän domstol dömts för brott.

Förseelser av akademiens betjänte behandlas av rektorsnämnden.

Besvär.

§ 37. Besvär över konsistoriets åtgärder anföras hos kansler inom 2 veckor; vid tjänsteförslag är besvärstiden dock 2 månader.

Besvär över åtgärd av rektor, rektorsnämnd eller fakultet anföras hos konsistorium inom 2 veckor.

Övergångsstadganden.

(Ö S)

Antagna av delegationen den 13 januari 1918; ändrade och kompletterade den 25 maj s. å.

§ 1. Delegationen verkställer snarast möjligt valet av den i § 4 av grundstadgarna omnämnda ordföranden i akademi styrelsen. Denna konstitueras genom inträde av stiftelsens styrelses ordförande eller annan av samma styrelse utsedd ledamot jämlikt grundstadgarnas föreskrift, ävensom genom val av tre i akademiska värv förfarna medlemmar, vilka av delegationen utses att provisoriskt deltaga i akademi styrelsens arbeten intill dess konsistorium blir i tillfälle att välja sin representant.

§ 2. Akademi styrelsen i dess provisoriska sammansättning tillkommer att fullgöra akademi styrelsens åligganden utan att ärendena blivit jämlikt grundstadgarnas föreskrifter behandlade av konsistorium.

§ 3. De av akademi styrelsen utnämnda professorerna inträda i sina ämbeten den 1 september 1918, då konsistoriet sammanträder för val av rektor, prorektor, rektorsnämnd och ledamot av akademi styrelsen. Valen ske med slutna sedlar. Vid lika röstetal avgör lottning. Mandaten för rektor och prorektor gälla till utgången av augusti månad 1921, men för den tredje medlemmen i rektorsnämnden till samma tid 1920.

§ 4. De befattningar vid akademien, vilkas möjligast tidiga besättande prövats nödigt, anslås av akademi styrelsen lediga att ansökas inom sådan tid, att ansökningshandlingarna kunna föreläggas konsistorium vid dess första möte.

§ 5. De lärare och tjänstemän, som utnämns vid akademiens begynnelse, äga rätt att vid tjänsteårsberäkning för

pension tillgodoräkna sig 7 tjänstear, förvärvade vid annan högskola än akademien.

§ 6. De till befattning vid akademien kallade lärarna räkna tjänstear från den tid, då de från tidigare innehavd, med tjänsteårsberäkning enligt G S § 19 förenad befattning avgå, i annat fall från 1 september 1918.

ANDRA UPPLAGAN

TRYCKNINGSDAG DEN 24 JANUARI 1933
(FÖRSTA UPPLAGANS TRYCKNINGSDAG DEN 1 OKTOBER 1919).

ÅBO 1933 :: ÅBO TRYCKERI OCH TIDNINGS AKTIEBOLAG